

ליצנות ברצינות: התערבות ליצנות רפואית במהלך בדיקות פולשניות בילדים בבית חולים

מאת: שושי אופיר, בוגרת תואר MA בטיפול באמצעות אמנויות, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, אוניברסיטת חיפה.

בהנחיית: פרופ' רחל לב-ויזל, ראש בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.

ד"ר דפנה טנר, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.

ידוע כי ליצנות רפואית משמשת כאחד מגורמי התמיכה המשפיעים על החוויה של ילדים בבית החולים. מחקר איכותני זה ביקש לבחון את החוויה הסובייקטיבית של ילדים שעוברים בדיקה פולשנית בבית חולים בלוי ליצן רפואי ושל ההורה המלווה שלהם וביקש להתבונן על אלמנטים טיפוליים בעבודתו של הליצן הרפואי. המחקר נערך בשתי מרפאות חוץ: גסטרואנטרולוגיה ילדים ומרכז לנפגעי תקיפה מינית, בבית חולים בצפון ישראל. גויסו 18 משתתפים בדגימת נוחות: 9 ילדים שהגיעו לבית החולים כדי לעבור בדיקה פולשנית ו-9 הורים מלווים. במהלך השבועות שלאחר הביקור בבית החולים, התקיים ראיון עומק מובנה למחצה עם כל אחד מן הילדים וההורים. באמצעות הראיונות ניתן היה ללמוד על החוויה הסובייקטיבית ותפיסות המשתתפים אודות הליצן הרפואי לפני, במהלך ואחרי הביקור בבית החולים. הממצאים מצביעים על כך שההתערבות של הליצן בבית החולים שינתה אצל הילדים וההורים את התפיסות שלהם את בית החולים, את עצמם ואת סיפור החיים שלהם. בנוסף, נמצא שההתערבות של הליצן בבית החולים במהלך בדיקות פולשניות מתאימה למודל של התערבות טיפולית קצרת מועד בשעת משבר וכי אלמנטים טיפוליים כגון העצמה, היפוך תפקידים, מסגור מחדש ובניית ברית טיפולית הם חלק מהמיומנויות בהן משתמש הליצן הרפואי במהלך עבודתו. מסקנת המחקר היא כי ליצנים רפואיים הנם גורם מרכזי, משמעותי ומקצועי עבור ילדים העוברים בדיקה פולשנית בבית החולים ועבור ההורה המלווה שלהם. נראה כי יש צורך לשלב ליצנים רפואיים כחלק אינטגרלי מצוותים רפואיים המבצעים בדיקות פולשניות בכל שלבי הביקור בבית החולים.

מילות מפתח: ליצנות רפואית, מחלקת ילדים בבית חולים, טיפול.

שושי אופיר, דוא"ל: shoshiofir@gmail.com